N^r. 44.

Warszawa

21 październ. / 2 listopada 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Przesilenie włoskie nabiera większego znaczenia jak się spodziewano wtedy nawet, kiedy wyprawa francuska została zdecydowaną: sądzono że chodzi o odparcie od Rzymu bandy fanatyków garibaldistowskich, a tymczasem wyprawa znalazła się w obec całego narodu żądającego Rzymu, a oburzonego przeciwko Francji. We wszystkich miastach włoskich powstały komitety, deputowani są na czele, zbierają się składki, ochotnicy wciąż przybywają; Cialdini zrzeka się ministerstwa, król w ambarasie wyboru, — czy dla konwencji poświęcić naród, czy dla narodu konwencję? I wybór byłby nie trudny; ale Francuzi wylądowali, chwila stanowcza: tworzy się więc gabinet reakcijny Menabrea i usiłuje wykonać konwencję. Czy jednak dokona tego sama armja włoska, czy wspólnie z korpusem francuskim,— o to się toczą układy. Pytanie teraz czy ta nowa wyprawa Napoleona nie stworzy mu we Włoszech położenia w jakiém się znalazł w Mexyku. Dzienniki włoskie bez wyjątku i większa część francuskich nie wierzyły do końca, aby ten krok stanowczy miał nastąpić, ażeby Francja burzyła lewą ręką to, co postawiła prawą.

Przy takiéj polityce trudno się spodziewać nastania regularnego biegu interesów ekonomicznych i finansowych. Niepewność trwa a nawet się wzmaga; duch przedsiębierstwa zamiera, kredyt ustaje. Skutki takie polityki napoleońskiéj wykazał i ocenił należycie londyński *The Economist* w artykule p. t. „*The mercantile evils of imperialism.*" Przy tym systemie wszelkie wyrachowanie niemożebne, przyszłość zawsze niepewna, każdy oczekuje lub się obawia niespodzianki, zamiast iść pewnym krokiem po wytkniętéj, jasnéj drodze postępu. Autor artykułu słusznie twierdzi, że ów wsławiony wielki targ pieniężny paryski jest raczéj olbrzymim domem gry spekulantów. Dopóki trwa ten system, Paryż nie jest i być nie może prawdziwym targiem pieniężnym (*money market*) dla Francji, jakim jest Londyn dla Anglji: nie może on jak Londyn stać się ogniskiem ściągającém oszczędności kraju, by je następnie rozdzielić pomiędzy czynniki pracy narodowéj.

Bilans banku francuskiego zdaje się zmierzać, chociaż żółwim krokiem, do stanu normalnego: fundusz metaliczny zmniejsza się, a portfel cokolwiek wzrasta. Za to zwiększenie cyfry rachunków bieżących oznacza nieczynność kapitałów.

We Włoszech mienne na złoto znacznie wzrasta: dochodzi do 2 fr. na luidorze, czyli 10%.

Niemieckie sprawy na chwilę ucichły przed włoską; ale tém niemniéj toczą się w Berlinie i w Paryżu, gdzie pobyt cesarza austriackiego uważany jest za oznakę stanowczego zbliżenia z Napoleonem i przystąpienia do jego planów.

Targ warszawski zawsze mało ożywiony, odznacza się szczególnym brakiem tranzakcij w papierach publicznych. W wexlach jest polepszenie chociaż nieznaczne; mienne zniżyło się o 1%.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 25—31 października.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 25 paźdz.	Sobota 26	Poniedz. 28	Wtorek 29	Środa 30	Czwar. 31	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — R u b l e						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	70,50	.	.	.	.	.	70 1/2
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	101,50	.	.	.	.	101	134 2/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup	5	45	50,75	.	.	.	.	50,50	112 1/2
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	27	90
	5	30	32	.	.	.	.	32,50	108 1/3
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	.	.	.	.	.	*56	*56
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	55,83	55,83	55,83	55,75	55,83	55,83	55 5/6
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,66 2/3	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	66,67	.	66 2/3
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	113,50	114	114	114,25	114	114,25	114 1/4
„ „ z 1866 r.	5	.	107,25	.	107,50	107,25	107,50	107,25	107 1/4
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	100	100,17	100	.	.	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	77,25	.	76,75	76,25	76 1/4
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	78,25	.	78,17	.	77,92	77,92	77 9/10
„ „ „ ser. 2	4	100	68	68	67,83	67,83	67,75	67,60	67 3/5
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,42 2/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	66,50	.	.	.	.	.	110 5/6
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	52,50	52,50	.	.	.	.	52 1/2
„ „ Teresp. (100)	5	100	79,75	.	.	80	.	.	80
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*80	*80
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	.	*112	*89 3/5
Obligacje „ „	1 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	106,57 1/2	106,35	106,27 1/2	106,35	105,97 1/2	105,90	114
Gdańsk (100) „	.	92,857	106,35	.	.	.	.	.	.
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	*161,40	.	.	.	.	.	*114 3/3
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	.	.	7,27 1/2	.	115 2/5
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	87,22 1/2	87	87	87	.	115 2/3
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	87,30	.	94
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	99	.	.	.	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	5,98	.	.	.	.	5,95	115 1/2
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,42 1/2	.	.	.	.	3,40	113 1/3
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	1,07 1/3	115 7/9
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	.	0,59	93 2/3

STOPA SKUPU:	Warszawa	Petersburg	Londyn	Paryż	Wiedeń	Berlin	Frankfurt	Amsterd.
bankowa:	6%	8 (10)	2	2 1/2	4	4	2 1/2	2 1/2
giełdowa:	—	8 1/2 (9 1/2)	1 (1 1/2)	2 1/4	4	2 3/4	1 3/4 (2)	2 1/2

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

		wd. 22 paździer.	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 29 paździer.
		r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj.	w Warsz.	1.964.691, 35	+ 269.727, 26 — 138.128, 24	2.096.290, 37
	w Łodzi.	175.125, 80$\frac{1}{2}$	+ 29.627, 25 — 10.708, 45$\frac{1}{2}$	194.944, 60
	w Włocł.	104.715, 65	+ 28.500, . — 23.700, .	109.515, 65
„ zagranicznych		89.078, 17$\frac{1}{2}$	+ 25.369, 99 — 25.884, 67	88.563, 49$\frac{1}{2}$
2. Zaliczenia na papiery publiczne...		998.553, 52	+ 22.225, 75 — 35.846, 75	984.932, 52
3. „ na zast. towarów	a) wełny	471.399, 02	+ 263, 41 — 20.483, 41	451.179, 02
	b) in. tow.	217.014, 89$\frac{1}{2}$	+ 4.365, 37 — 12.695, 37	208.684, 89$\frac{1}{2}$
4. „ „ kosztowności....		662.556, 20$\frac{1}{2}$	+ 18.197, 81$\frac{1}{2}$ — 1.484, 64	679.269, 38
5. Otwarte kredyta......		5.767.655, 40$\frac{1}{2}$	+ 747.779, 71 — 577.502, 26$\frac{1}{2}$	5.937.932, 85
6. Kasa:	Monety srebrne............	2.666.742, 38$\frac{3}{4}$	— 2.475, 51	2.664.266, 87$\frac{3}{4}$
	„ złote..............	20.094, 80	+ 362, 98	20.457, 78
	Bilety Banku Polskiego.....	417.020, .	— 114.600, .	302.420, .
	„ Kred. Cesarstwa......	1.027.485, .	— 256.674, .	770.811, .
	Łącznie (6)	4.131.342, 18$\frac{3}{4}$	— 373.386, 53	3.757.955, 65$\frac{3}{4}$

BILANS RUSKIEGO BANKU PAŃSTWA,

w d. $^1/_{13}$ października 1867 r.

STAN CZYNNY. STAN BIERNY.

I. Rachunek funduszu wymiany i biletów kredytowych.

STAN CZYNNY	rubli		STAN BIERNY	rubli
1. Kasa wymiany: złoto	55.364318, 09	83.649693, 70	1. Bilety kredytowe w obiegu (w téj sumie 14.906368 zabespieczonych biletami skarbowemi)..........	667.023091, —
srebro	4.285375, 61			
obl. skar.	24.000000, —			
2. Dług be zpr. skar. za bil. kredyt.		568.467029, 30		
3. Bilety skar. na zabes. bil. kred. .		14.906368, —		

II. Rachunek z likwidacji dawnych instytucij kredytowych.

4. Dług skar. z poż. od dawn. ban.	15.302425, 56	2. Depozyta dawnych instyt. kredyt.	32.473018, 81
5. „ z pożyczek prywat. „ „	237.573197, 11	3. Bilety banku 5%-we...........	254.320200, —
6. „ skarbu z oper. wykupowéj .	179.055281, 73	4. „ „ 4%-we..........	12.000000, —
7. Papiery %-we z opłaty pożyczek	10.599117, 66	5. Procenta, kupony i inne.........	13.586117, 49
8. Rachunki z b. inst. kred.........	6.057968, 26		

III. Rachunek obrotów bankowych.

9. Kasa obrotowa................	19.036252, 30	6. Kap. zakł. (19/m.) i rez. (1.509623)	20.509623, —
10. Wexle i inne papiery terminowe	9.740022, 53	7. Depoz. %-we banku (3, 4 i 4$\frac{1}{2}$ %)	65.317312, 24
11. Pożyczki na pap. publ., akcje, obl., towary...............	9.362667, 88	8. Procenta należne od depozytów..	10.582521, 02
		9. Rachunki bieżące %-we.........	13.334226, 78
12. Papiery %-we własnością banku będące................	19.588014, 20	10. „ „ bez % skar. i zal.	26.279610, 62
		11. Bilety przekaz. na kant. i oddziały	25.486106, 24
13. Kapitały kantorów i oddziałów	9.500000, —	12. Zasiłki kantorom i oddziałom ...	34.700000, —
14. Wydatki w zastępstwie skarbu...	8.275111, 24	13. Rachunek z kantorami i oddział..	10.511826, 87
15. Rozmaite czynniki............	3.520244, 86	14. Sumy przemijające i rozmaite ...	8.509740, 26
Razem	1.194.633394, 33	Razem	1.194.633394, 33

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— Stowarzyszenia spółdzielcze w Niemczech w r. 1866. W 49 Nrze Merkurego z. r. podaliśmy statystykę stowarzyszeń ludowych niemieckich, podług corocznie ogłaszanego sprawozdania Szchulze'go z Delitsch. Korzystamy z pojawienia się tegorocznego sprawozdania aby podać cyfry za rok 1866 zestawiając je z cyframi dwóch lat ostatnich.

Rok	Liczba stowarz.	Liczba członków	Interesów robiono na tal.	Kapit. własny wynosi tal.
1864	1170	300000	66.000000	4.500000
1865	1317	350000	85.000000	5.500000
1866	1433	500000	110.000000	9.000000

Cyfry te dają najlepszy dowód pomyślnego stanu stowarzyszeń niemieckich. Rozwój ich jest pewny i stały, a ciężki dla Niemców rok ostatni, dał tylko nowy dowód ich żywotności.

Najważniejszym faktem w bycie stowarzyszeń niemieckich jest prawo o stowarzyszeniach, przeszłe przez obie izby sejmu pruskiego i ogłoszone 27 marca 1866 r. Prawo to, którego przeprowadzenie zawdzięczają stowarzyszenia niezmordowanemu orędownictwu Schulze'go, korzystnie będzie mogło oddziałać na przyszłość stowarzyszeń ludowych, gdyż mocą jego zyskały one takie same stanowisko jak wszystkie inne spółki handlowe. Nie potrzebują odtąd innéj koncesji jak złożenie swych statutów i zapisanie się do rejestrów handlowych; są osobami prawnemi, są reprezentowane na zewnątrz przez swych gerentów; wierzyciele tylko drogą konkursu poszukiwać mogą solidarnie zabespieczonych długów i t. p.

Jedyne życzenie jakie teraz wyrazić można w interesie ludności robotniczéj niemieckiéj jest, ażeby i klasy fabryczne poszły gorliwie za przykładem ludności rzemieślniczéj, która na drodze stowarzyszeń przyszła w krótkim bardzo czasie do olbrzymich moralnych i materjalnych rezultatów.

— Mennictwo w główniejszych państwach amerykańskich,

Stany Zjednoczone:

w okresie	Wybito w rocz. przecięciu monety złotéj	srebrnéj	miedzianéj	razem
1795—1804 *na fr.*	1,^{3}/m.	0,^{9}/m.	0,^{09}/m.	=2,^{3}/m.
$18^{05}/_{14}$	1,^{7}	3,^{1}	0,^{04}	4,^{8}
$18^{15}/_{24}$	1,^{2}	4,^{1}	0,^{11}	5,^{4}
$18^{25}/_{34}$	4,^{2}	13	0,^{11}	17,^{3}
$18^{35}/_{46}$	16,^{4}	12,^{9}	0,^{17}	29,^{5}
$18^{47}/_{51}$	136,^{3}	9,^{8}	0,^{33}	146,^{4}
$18^{52}/_{57}$	295,^{1}	29,^{2}	0,^{21}	324,^{5}
1858	282,^{4}	44	1,^{24}	327,^{6}
1859	162,^{3}	36,^{5}	1,^{64}	200,^{4}
W ogóle w przeciągu 65 lat 1795 do 1859	3.177,^{5}/m.	670,^{5}/m.	11/m.	=3.859/m.

Raptowny wzrost cyfry monety złotéj od r. 1847 nastąpił w skutek odkrycia złota w Kalifornji, a zarazem szybkiego rozwoju ruchu handlowego.

Brazylja:

w latach	Wybito monety złotéj	srebrnéj	razem
1850 ...... *na fr.*	2,^{6}/m	0,^{5}/m.	3,^{1}/m.
1851	16,^{6}	1,^{8}	18,^{4}
1852	10	2,^{2}	12,^{2}
1853	14,^{3}	1,^{8}	16,^{1}
1854	6,^{1}	1,^{5}	7,^{6}
1855	4,^{3}	2,^{9}	7,^{2}
1856	20,^{1}	2,^{7}	22,^{8}

Dwie są główne cechy tego wykazu: wielkie odstępy w cyfrach wybitéj w rozmaitych latach monety i stanowcza przewaga złota.

Mexyk:

Ciągłe rozruchy w tym kraju panujące nie sprzyjały zbieraniu i ogłaszaniu statystyki faktów ekonomicznych. Mennictwo niewątpliwie było tam bardzo rozwinięte, gdyż większa część wydobywanych drogich kruszców, zwłaszcza srebra, przerabiana była na monetę. Według czasopisma „*Merchant Magazine*" (z r. 1855) w ciągu 32 lat $18^{21}/_{52}$ wybito w mennicach mexykańskich złota i srebra na 3562 miljonów dolarów, czyli 19 miljardów franków, t. j. w przecięciu rocznie około 600/m. fr. Z całéj téj sumy zaledwie 100/m. dolarów zostało w kraju; reszta wywiezioną została.

Oto są niektóre cyfry ze sprawozdań jednéj mennicy w saméj stolicy.

Wybita moneta

	srebrna		złota
w r. 1690 *na fr.*	28,^{5}/m.	w r. 1733 . *na fr.*	0,^{8}/m.
1691 „	33,^{8}	1772 . „	10
1692—1700 „	18,^{2}	1825 . „	12,^{9}
. . . . . .		1826 . „	1,^{2}
1809 „	133,^{5}	1836 . „	0,^{1}
1810 „	96,^{9}	1850 . „	1,^{5}
1811 „	48,^{5}	1852 . „	0,^{9}

Następnie cyfra co rok zmniejsza się do r. 1827, w którym wynosi tylko 2,^{8}/m. fr. Potém słabo wzrasta i w r. 1852 dochodzi do 14,^{9}/m. fr.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.